

Lieta C-57/23**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 2. februāris

Iesniedzējtiesa:*Nejvyšší správní soud* (Čehijas Republika)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2023. gada 26. janvāris

Prasītāja:

JH

Atbildētāja:*Policejní prezidium* [Policijas pārvalde]**Pamatlietas priekšmets**

Prasība konstatēt, ka identificēšanas pasākumu, paraugu un informācijas par prasītāju glabāšana, kā arī šādi iegūtu personas datu turpmāka glabāšana saistībā ar šīs viņas kriminālvajāšanu ir nelikumīga iejaukšanās.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Kādas pakāpes nošķiršana starp dažādiem personas datu subjektiem ir prasīta Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta c) apakšpunktā vai 6. pantā kopsakarā ar tās 10. pantu? Vai ar prasību līdz minimumam samazināt personas datu apstrādi, kā arī pienākumu nošķirt dažādas datu subjektu kategorijas ir saderīgs tas, ka valsts tiesiskais regulējums ļauj vākt

- ģenētiskos datus no visām personām, kuras tiek turētas aizdomās vai apsūdzētas tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā?
- 2) Vai ar Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta e) apakšpunktu ir saderīgs tas, ka – ņemot vērā vispārējo mērķi novērst vai atklāt noziedzīgus nodarījumus –, nepieciešamību turpināt DNS profila glabāšanu izvērtē policijas iestādes, pamatojoties uz saviem iekšējiem noteikumiem, kas praksē bieži vien nozīmē sensitīvu personas datu glabāšanu nenoteiktu laiku, nenosakot šādu personas datu glabāšanas maksimālo termiņu? Ja tas nav saderīgi ar šo tiesību normu, pēc kādiem kritērijiem vajadzības gadījumā būtu jāizvērtē samērīgums attiecībā uz šādam mērķim savāktu un glabāto personas datu glabāšanas laiku?
 - 3) Kāds ir materiāltiesisko vai procesuālo nosacījumu minimālais tvērums īpaši sensitīvu personas datu iegūšanai, glabāšanai un dzēšanai Direktīvas 2016/680 10. panta izpratnē, kas ir jāreglamentē ar dalībvalsts “vispārēji piemērojamiem noteikumiem”? Vai tiesu judikatūru arī var uzskatīt par “dalībvalsts tiesībām” Direktīvas 2016/680 8. panta 2. punkta kopsakarā ar 10. pantu izpratnē?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (OV 2016, L 119, 89. lpp.) – 4.–6. pants, 8. un 10. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (Likums Nr. 273/2008 par Čehijas Republikas policiju, turpmāk tekstā – “Policijas likums”) – 65. pants:

„(1) Pildot savus uzdevumus, policija turpmākas identifikācijas nolūkā var attiecībā uz

a) personu, kas apsūdzēta tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, vai personu, kas tiek turēta aizdomās par šāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu,

[..]

ņemt pirkstu nospiedumus, identificēt fiziskās pazīmes, veikt ķermeņa mērījumus, veikt video, audio un tamlīdzīgus ierakstus un ņemt bioloģiskos paraugus, lai iegūtu informāciju par ģenētisko struktūru.

[..]

(5) *Policija dzēš personas datus, kas iegūti saskaņā ar 1. punktu, tiklīdz to apstrāde vairs nav nepieciešama noziedzīgu nodarījumu novēršanai vai atklāšanai, vai saukšanai pie atbildības par noziedzīgiem nodarījumiem [..]*”.

Policijas likuma 65. panta īstenošanas noteikumi ir Čehijas Republikas Policijas vadības iekšējie noteikumi, proti, *pokyn policejního prezidenta* (Policijas priekšnieka rīkojums). Šī rīkojuma saturs nav publiski pieejams, un piekļuve tam tiek piešķirta individuāliem pieteikuma iesniedzējiem. Iesniedzējtiesai tā saturs nebija zināms.

Tāpat būtiska nozīme ir arī iesniedzējtiesas judikatūrai, saskaņā ar kuru, lai konstatētu personas datu iegūšanas vai glabāšanas likumību, ir nepieciešams ne tikai ievērot Policijas likuma 65. pantā paredzētos nosacījumus, bet arī katrā konkrētā gadījumā veikt samērīguma pārbaudi.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 *Policie České republiky, Útvar odhalování korupce a finanční kriminality grupas kriminální policie a vyšetřování* (Čehijas Republikas Policijas Kriminālizmeklēšanas dienesta Korupcijas un ekonomiskās noziedzības atklāšanas departaments, Čehijas Republika) *Expozitura Plzeň* (Plzeņas nodaļa, Čehijas Republika) 2015. gada 11. decembrī uzsāka kriminālprocesu pret prasītāju [iesniedzējtiesā izskatāmajā administratīvajā lietā, turpmāk tekstā – “prasītāja”] par pārkāpumu, kas saistīts ar dienesta pienākumu nepildīšanu, pārvaldot svešu īpašumu. Šīs rīcības rezultātā esot tikusi piešķirta dotācija, lai gan prasītāja zināja, ka izskatāmais pieteikums neatbilst dotācijas piešķiršanas prasībām.
- 2 Kriminālprocesa ietvaros atbildētāja 2016. gada 13. janvārī saņēma paskaidrojumus no prasītājas un uzdeva veikt identifikācijas pasākumus. Neraugoties uz prasītājas iebildumiem, atbildētāja ņēma pirkstu nospiedumus, veica vaigu gļotādas uztriepes, pamatojoties uz ko tā izveidoja DNS profilu, uzņēma prasītājas fotogrāfijas un sagatavoja viņas aprakstu, ko pēc tam ievadīja attiecīgajās Čehijas Republikas policijas datubāzēs (turpmāk tekstā – “strīdīgā iejaukšanās”).
- 3 Ar *Městský soud v Praze* (Prāgas pilsētas tiesa, Čehijas Republikā) 2017. gada 15. marta spriedumu prasītāja tika galīgi notiesāta gan par pārkāpuma izdarīšanu saistībā ar pienākumu nepildīšanu, pārvaldot svešu īpašumu, gan par noziedzīgu nodarījumu, proti, valsts amatpersonas pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu. Šos nodarījumus prasītāja ir izdarījusi kā ministra vietiece tādējādi, ka viņa ir izmantojusi savu būtisko ietekmi uz lēmuma pieņemšanu par dotācijas piešķiršanu un tas apzinātas rīcības rezultātā pilsoniskās apvienības dotācijas pieteikums tika apmierināts un dotācija tika izmaksāta, lai gan viņa zināja, ka pieteikuma iesniedzēja neatbilda dotācijas piešķiršanas nosacījumiem. Ar šo rīcību prasītāja radīja Čehijas Republikai zaudējumus 4 500 000 CZK apmērā.

- 4 Prasītāja 2016. gada 8. martā iesniegtajā sūdzībā lūdza atzīt attiecīgo iejaukšanos par nelikumīgu.
- 5 Ar 2022. gada 23. jūnija spriedumu *Městský soud v Praze* apmierināja sūdzību un atzina, ka strīdīgā iejaukšanās bija nelikumīga. Turklāt minētā tiesa atzina, ka par nelikumīgu ir uzskatāma arī šādi iegūtu prasītājas personas datu glabāšana Čehijas Republikas policijas datubāzēs. Šī iemesla dēļ *Městský soud v Praze* uzdeva atbildētājai no Čehijas Republikas policijas datubāzēm izdzēst visus tajās glabātos prasītājas personas datus.
- 6 Atbildētāja iesniedza apelācijas tiesā kasācijas sūdzību par *Městský soud v Praze* pasludināto spriedumu.

Pamatlietas dalībnieku galvenie argumenti

- 7 *Atbildētāja* apgalvo, ka strīdīgā iejaukšanās tika veikta likumīgi. Tā norāda, ka vienīgais kritērijs ģenētiskā materiāla vākšanas pieļaujamībai šādos gadījumos ir noteikts Policijas likuma 65. pantā, proti, ka attiecīgā persona ir persona, kas apsūdzēta tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, vai persona, kas ir turēta aizdomās par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Izskatāmajā lietā šis kritērijs ir izpildīts. Pēc atbildētājas domām, tai nebija pienākuma veikt papildu izvērtēšanu.
- 8 Tāpat atbildētāja uzsver, ka tā ir izvērtējusi prasītājas personas datu vākšanas un glabāšanas samērīgumu. Šim nolūkam tā ņēma vērā recidīva faktoru, iespējamo rīcību eskalāciju un to, ka prasītāja iepriekš ir izdarījusi vairākus pārkāpumus, kas nozīmē, ka viņa atkārtoti ir izdarījusi pretlikumīgu rīcību. Attiecībā uz prasītājas personas datu glabāšanas ilgumu atbildētāja uzsvēra, ka Čehijas Republikas policijai ir mehānisms regulārai (iekšējai) personas datu glabāšanas nepieciešamības pārskatīšanai. Turklāt atbildētāja apgalvo, ka kriminālprocess prasītājas lietā tika izbeigts 2017. gadā, nosakot 4 gadu pārbaudes laiku, kas ir salīdzinoši nesen. Visbeidzot, attiecībā uz apgalvojumu, ka policijas iekšējie noteikumi neesot pietiekami publiskoti, atbildētāja uzsvēra, ka attiecīgie iekšējie noteikumi ir pieejami sabiedrībai, izmantojot tiesības uz informāciju, un ka vajadzības gadījumā normatīvo regulējumu vienmēr papildina judikatūra, kā tas ir arī attiecībā uz Policijas likuma 65. pantu.
- 9 Savā nostājā *prasītāja* vispirms uzsvēra, ka laikā, kad Čehijas Republikas policijas iestādes veica savas darbības, netika izvērtēts iejaukšanās samērīgums. Šīs darbības policijas iestāde esot veikusi vienkārši automātiski, pamatojoties uz Policijas likuma 65. panta 1. punkta a) apakšpunktu un to, ka prasītāja tika apsūdzēta tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Atbildētājas *ex post* papildinātie apsvērumi, ka likumpārkāpēja ir veikusi nelikumīgas rīcības, proti, likumpārkāpumus, un ka tādēļ viņas personas dati būtu jāturpina glabāt policijas datubāzēs, neesot ņemami vērā, tāpat kā abstrakta un nepamatota atsaukšanās uz recidīva iespējamību. Prasītāja norāda, ka, pēc atbildētājas domām, pieci gadi pēc notiesāšanas ir pārāk īss termiņš šo datu dzēšanai, lai gan dažos gadījumos

sodāmība var tikt dzēsta šajā laikposmā. Prasītāja arī kritizē to, ka policijas rīkojums par identifikācijas pasākumu veikšanu nav publiskots situācijā, kad tiesību aktu publiskošana ir tiesiskas valsts funkcionēšanas pamats. Tiesiskā valstī jebkuriem pasākumiem, kas var tikt uzskatīti par iejaukšanos pamattiesībās, ir jābūt reglamentētiem tieši ar likumu. Iekšējie noteikumi par policijas organizāciju, kas nav tiesību normas, nevar aizstāt šādu tiesisko regulējumu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

Vispārīgi apsvērumi

- 10 Iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai ar Savienības tiesībām, kā arī ar Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – “ECT”) judikatūru ir saderīgi atsevišķi valsts tiesiskā regulējuma aspekti attiecībā uz personas datu, tostarp it īpaši sensitīvu personas datu DNS profila veidā, iegūšanu un glabāšanu turpmākai identificēšanai. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šajā saistībā Direktīvas 2016/680 interpretācijai ir izšķiroša nozīme šīs lietas atrisināšanā. Pirms izskaidrot kontekstu, kādā tā uzdeva atsevišķos prejudiciālos jautājumus, iesniedzējtiesa uzskata par lietderīgu minēt divus vispārīgus jautājumus, kas ir kopīgi visiem trijiem prejudiciālajiem jautājumiem.
- 11 Pirmkārt, Direktīva 2016/680 ir salīdzinoši jauns Savienības tiesību akts, par kuru nav attiecīgas Tiesas judikatūras. Jau esošā judikatūra par Regulu Nr. 2016/679 (turpmāk tekstā – “VDAR”) vai tās priekšteci Direktīvu 95/46 noteikti sniedz noderīgas interpretācijas norādes par daudziem šeit izvirzītajiem jautājumiem. Tomēr nav skaidrs, cik lielā mērā VDAR ietvertais regulējums faktiski pēc analogijas ir attiecināms uz Direktīvas 2016/680 specifisko piemērošanas jomu. Turklāt, ja abi režīmi būtu pilnīgi vienādi, nebūtu skaidrs, kāpēc ES likumdevējs uzskatīja par nepieciešamu pieņemt visaptverošu, īpašu regulējumu, proti, Direktīvu 2016/680, kā *lex specialis* attiecībā pret VDAR. Tādējādi var uzskatīt, ka fizisku personu aizsardzībai saistībā ar personas datu apstrādi, lai novērstu, atklātu noziedzīgus nodarījumus un sauktu pie atbildības par tiem, ir zināmā mērā jāatšķiras no vispārējā datu aizsardzības režīma. Visu triju uzdoto jautājumu kopsaucējs ir mēģinājums precīzi noteikt, kādai ir jābūt šai nošķiršanai.
- 12 Otrkārt, aplūkojamā lieta ir saistīta ar īpaši sensitīva veida personas datu – ģenētiskā materiāla un no tā iegūto personu DNS profila – vērīgu vākšanu. Šāda veida informācija par personu ir skaidri aplūkota Direktīvas 2016/680 10. pantā, kurā ģenētiskie dati ir iekļauti “īpašu kategoriju personas datu apstrādes” režīmā, attiecībā uz kuru tajā ir paredzēts absolūtas “nepieciešamības” režīms, kas saistīts ar “atbilstošām garantijām attiecībā uz datu subjekta tiesībām un brīvībām”. Tomēr ne no šī tiesiskā regulējuma, ne no Tiesas esošās judikatūras, tostarp attiecībā uz līdzīgu VDAR ietvērto regulējumu, nepārprotami neizriet, kā praksē šim īpašajam regulējumam būtu jāatšķiras no jau Direktīvā 2016/680 ietvertā regulējuma un tajā paredzētā augstā personas datu aizsardzības līmeņa.

- 13 Situācijai kopumā ir raksturīgi, ka kritēriji, pēc kuriem tiek pieņemts lēmums neveikt identifikācijas pasākumus vai uzdot dzēst jau iegūtos personas datus, ir minēti neizsmeļošā (nevis uzskaitījuma) veidā tikai judikatūrā. Tomēr tiem nav nekāda likumā paredzēta pamata. Turklāt uz atsevišķiem kritērijiem balstītu lēmumu par konkrētas iejaukšanās (ne)samerīgumu praksē pieņem tikai administratīvās tiesas pēc ievērojama laika. Nereti policijas iestāde, kas veic identifikācijas pasākumus, parasti izmeklēšanas sākumposmā, nespēj veikt vajadzīgā veida novērtējumu vajadzīgajā apjomā, jo tās rīcībā var pat nebūt noteiktas informācijas.

Par pirmo jautājumu

- 14 Attiecībā uz tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību aizsardzību saskaņā ar Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija; turpmāk tekstā – “ECPAK”) 8. pantu ECT judikatūrā ir vairākkārt uzsvēta prasība, ka ECPAK līgumslēdzējas puses valsts tiesību aktos ir jānošķir noziedzīgi nodarījumi, saistībā ar kuriem tiek ņemti DNS paraugi, ņemot vērā to sociālo bīstamību. Saskaņā ar ECT judikatūru pret smagu noziedzīgu nodarījumu, jo īpaši tādu, kas saistīti ar vardarbību, izdarītājiem, kuru gadījumā DNS paraugu vākšana un uzglabāšana ir pamatota, nevar izturēties tāpat kā pret mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu izdarītājiem (skat. it īpaši ECT spriedumus: 2020. gada 13. februāris, *Trajkovski* un *Chipovski* pret Ziemeļmaķedoniju, Nr. 53205/13 un 63320/13; 2020. gada 13. februāris, *Gaughran* pret Apvienoto Karalisti, Nr. 45245/15; 2017. gada 22. jūnijs, *Gaughran*, *Aycaguer* pret Franciju, Nr. 8806/12; vai 2008. gada 4. decembris, *S* un *Marper* pret Apvienoto Karalisti, Nr. 30562/04 un 30566/04).
- 15 Kopumā Tiesa savā judikatūrā – lai gan saistībā ar nevis Direktīvas 2016/680, bet citu tiesību normu interpretāciju –, uzsver arī prasību pēc samērīguma starp iejaukšanās pamattiesībās (personas datu iegūšanas veidā) nopietnību un noziedzīga nodarījuma smaguma pakāpi – skat., piemēram, Tiesas spriedumus: 2020. gada 6. oktobris, *La Quadrature du Net* u.c.(C-511/18, C-512/18 un C-520/18, EU:C:2020:791, 140. punkts); 2016. gada 21. decembris, *Tele2 Sverige* (C-203/15 un C-698/15, EU:C:2016:970, 102. punkts); 2018. gada 2. oktobris, *Ministerio Fiscal* (C-207/16, EU:C:2018:788, 56. un 57. punkts); vai apsvērumi 1/15 (ES un Kanādas PDR nolīgums), kas sniegti 2017. gada 26. jūlijā (EU:C:2017:592, 149. punkts).
- 16 Tomēr joprojām nav skaidrs, par kāda veida samērīgumu šeit faktiski ir runa un cik lielā mērā datubāzu izveides loģiku (sistēmiskais, likumdošanas samērīgums) var automātiski un tieši aizstāt ar individuāla samērīguma izvērtējumu attiecībā uz konkrētu likumpārkāpēju katrā atsevišķā gadījumā (konkrētais, kazuistiskais samērīgums). Citiem vārdiem sakot, ja likumdevējs likumdošanas līmenī būtu noteicis pietiekamu nošķiršanu (attiecībā uz nodarījumu veidiem pēc to smaguma pakāpes un būtu noteicis turpmākus vispārējus samērīguma kritērijus), vai vienmēr katrā atsevišķā gadījumā ir nepieciešams veikt papildu samērīguma izvērtēšanu attiecībā uz katru atsevišķu paraugu ņemšanu?

- 17 Šķiet, ka valsts likumdevējs jautājumu par identifikācijas datu iegūšanas samērīgumu ir tieši apsvēris Policijas likuma 65. panta 1. punktā, jo tā piemērošanu tas ir attiecinājis tikai uz tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem un tādējādi ir pietiekami nošķīris dažādus datu subjektus. Saskaņā ar šo loģiku turpmāka individuālā samērīguma izvērtēšana konkrētos gadījumos vairs nav nepieciešama. Tomēr šis pamatojums ir jāuzskata par nepietiekamu.
- 18 Tādējādi rodas jautājums par to, kāda tieši likumdošanas vai tiesas nošķiršana šajā ziņā ir prasīta no dalībvalstīm Direktīvā 2016/680. Direktīvas 2016/680 6. pantā, šķiet, ir noteikta tikai prasība nošķirt aizdomās turēto un notiesāto personas datus, no vienas puses, no cietušo un trešo personu personas datiem, no otras puses. Tomēr šāds uzskaitījums ir tikai ilustratīvs (uz ko norāda vārds “piemēram”). Prasība pēc apstrādāto datu samērīguma nepārprotami izriet no direktīvas 4. pantā ietvertajiem principiem, kā arī no judikatūras, tomēr attiecībā uz uzdoto jautājumu šī regulējuma konkrētā darbības joma joprojām nav skaidra.

Par otro jautājumu

- 19 Otrais jautājums attiecas uz jautā samērīgu laikposmu, kādā policijas iestādes glabā identifikācijas datus. Ne Direktīvā 2016/680, ne piemērojamajos valsts tiesību aktos nav noteikts nekāds termiņš.
- 20 No Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta e) apakšpunkta, kā arī no vispārējiem principiem un Tiesas judikatūras izriet vienīgi tas, ka personas dati ir jāglabā tikai tik ilgi, cik tas ir absolūti nepieciešams, ņemot vērā to apstrādes mērķi. Tomēr nav skaidrs, kā šī loģika ir piemērojama situācijā, kad deklarētais mērķis ir noziedzības novēršana vai atklāšana, kura pēc būtības ir perspektīva un nav ierobežota laika ziņā.
- 21 Vērtējot personas datu glabāšanas laika samērīgumu, praksē pastāv divi dažādi samērīguma veidi, kas saistīti ar dažādiem mērķiem, proti, *strukturāliem*, no vienas puses, un *individuāliem*, no otras puses. Ja *noziedzības novēršana vai atklāšana* ir vispāratzīts likumīgs mērķis, tad loģisks un samērīgs līdzeklis tā sasniegšanai ir pēc iespējas ilgāk uzglabāt informāciju par pēc iespējas lielāku datu subjektu skaitu. Policijas datubāze, no kuras būtu jāizdzēš iesniedzējs pēc viņa lūguma, ātri vien pārstātu pildīt jebkādu nozīmīgu funkciju noziedzības atklāšanā.
- 22 Tam pretēja ir samērīguma izvērtēšana, kas veikta saistībā ar lūgumiem dzēst no policijas datubāzēm datus par atsevišķām personām vai likumpārkāpējiem, kad palikšana policijas datubāzē tiek uzskatīta par sava veida ilgstošu sodu, un šajā ziņā agrāk vai vēlāk rodas jautājums par laiku, kas pagājis no apsūdzības izvirzīšanas vai likumpārkāpēja notiesāšanas līdz viņa turpmākai likumpaklausīgai dzīvei, tostarp apsvērumi par recidīva iespējamību.
- 23 Var saprast, ka iespējama periodiska iekšējā izvērtēšana attiecībā uz to, vai Čehijas Republikas policijai joprojām ir leģitīmi glabāt iegūtos identifikācijas

datum, drīzāk īstenotu strukturālo mērķi, proti, noziegumu efektīvu atklāšanu. Tādēļ rodas jautājums, vai ar Savienības tiesībām ir saderīgi, ka valsts tiesībās nav noteikts nekāds maksimālais datu glabāšanas termiņš, ievērojot, ka – ja policijas iestādes veic periodisku iekšējo izvērtēšanu –, praksē ir lielāka iespēja, ka iegūtie DNS profili tiks glabāti bez laika ierobežojuma.

- 24 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa norāda, ka tai ir pazīstams “tiesību tikt aizmirstam” mehānisms, kas ir pamatots ar Tiesas judikatūru un pēc tam ir kodificēts VDAR 17. pantā. Tomēr rodas jautājums, cik lielā mērā šo pieeju un šo judikatūru var attiecināt uz policijas datubāzēm un Direktīvu 2016/680, kuru jēgpilnu darbību un lietderību var nodrošināt tikai tad, ja, tēlaini izsakoties, šīs datubāzes “neizmirsīs”.

Par trešo jautājumu

- 25 Iesniedzējtiesai nav šaubu, ka policijas iekšējie noteikumi, proti policijas priekšnieka rīkojums, neatbilst tiesību aktu īpašību un publiskošanas prasībām. Tie nav tiesību normas, un pēc būtības tiem nevar būt tāds statuss, kas piemīt “tiesībām” Direktīvas 2016/680 8. panta 2. punkta izpratnē.
- 26 Policijas likuma 65. panta noteikumus neapšaubāmi var uzskatīt par “dalībvalsts tiesībām”. Tomēr šis regulējums pats par sevi nav pietiekami konkrēts un detalizēts, lai izpildītu Direktīvas 2016/680 8. panta 2. punkta kopsakarā ar 10. pantu, prasības. Piemēram, Policijas likuma 65. pantā nav ietverts regulējums par konkrētiem datu glabāšanas nosacījumiem, par to, kāda veida informāciju var iegūt no ņemta parauga, un – attiecībā uz DNS profilu turpmāku glabāšanu – arī par nosacījumiem, ar kādiem ir jāveic datu dzēšana. Tajā nav arī paredzētas nekādas garantijas, kas noteiktas Direktīvas 2016/680 10. pantā.
- 27 Tomēr šo tiesisko regulējumu tālāk veido konstitūcijai atbilstoša interpretācija un judikatūra. Šajā ziņā Direktīvas 2016/680 33. apsvērumā ir noteikts, ka, ja direktīvā ir atsauces uz “dalībvalsts tiesībām, juridisko pamatu vai leģislatīvu pasākumu, tas uzreiz nenozīmē, ka vajadzīgs parlamenta pieņemts likumdošanas akts [..]. Tomēr šādām dalībvalsts tiesībām, juridiskajam pamatam vai leģislatīvam pasākumam vajadzētu būt skaidram un precīzam un attiecīgajām personām būtu jāspēj paredzēt tā piemērošanu [..].”
- 28 No ECT pastāvīgās judikatūras arī izriet, ka jēdziens “tiesības” pamattiesību ierobežojuma tiesiskā pamata esamības pārbaudes kontekstā ietver ne tikai likumu, bet arī judikatūru (skat. spriedumus: 1979. gada 26. aprīlis, *Sunday Times* pret Apvienoto Karalisti (Nr. 1), Nr. 6538/74, 47. punkts; 1990. gada 24. aprīlis, *Kruslin* pret Franciju, Nr. 11801/85, 29. punkts, un 2005. gada 10. novembris, *Leyla Şahin* pret Turciju, Nr. 44774/98, 84. – 98. punkts).
- 29 Tomēr jaunākajā Tiesas judikatūrā šajā ziņā ir izstrādātas stingrākas prasības attiecībā uz tādu “tiesību” īpašībām un publiskošanu, ar kurām tiek ierobežotas pamattiesības. Tiesa, piemēram, ir nospriedusi, ka, ņemot vērā augsto aizsardzības

līmeni īpaši smagu pamattiesību ierobežojumu gadījumā, “tikai vispārpiemērojama tiesību norma var atbilst ar skaidrību, paredzamību, pieejamību un it sevišķi aizsardzību pret patvaļu saistītajām prasībām” (skat., piemēram, spriedumu, 2017. gada 15. marts, *Al Chodor*, C-528/15, EU:C:2017:213, 43. punkts). Līdzīgu secinājumu Tiesa ir izdarījusi arī vairākās lietās tieši par personas datu aizsardzību, uzsverot prasību, ka tiesiskajā regulējumā “ir arī jāparedz materiāltiesiskie un procesuālie nosacījumi”, kas regulē jebkādu glabātās informācijas par datu plūsmu un atrašanās vietu datu izmantošanu un piekļuvi tiem (skat. nesenos spriedumus: 2021. gada 2. marts, *Prokuratuur*, C-746/18, EU:C:2021:152, 49. punkts, vai 2022. gada 5. aprīlis, *Commissioner An Garda Síochána u.c.*, C-140/20, EU:C:2022:258, 104. punkts).

- 30 Šķiet, ka stingrāku prasību loģika attiecībā uz to tiesību aktu statusu, kuros ir noteiktas minimālās prasības DNS paraugu un no tiem iegūto DNS profilu iegūšanai, glabāšanai un iznīcināšanai, būtu jāpiemēro arī šajā lietā. To pamato Direktīvas 2016/680 10. pants kopsakarā ar direktīvas 37. apsvērumu, kurā šādi personas dati ir klasificēti kā īpaša aizsargājamo datu kategorija. Šādā gadījumā Savienības tiesību akti prasītu, lai vispārpiemērojamā tiesību normā tiktu noteikts vismaz vispārējs tiesiskais regulējums attiecībā uz datubāzi, piekļuvi tai, precīzāki noteikumi par to, kā tiek izmantota informācija par DNS, tostarp šādas izmantošanas ierobežojumi, un galvenokārt – atbilstīgi 10. pantam – pienācīgas tiesību un brīvību garantijas, citastarp ieviešot skaidru nošķirumu starp noziedzīgu nodarījumu veidiem, kuru gadījumos var veikt DNS profilēšanu, un nosacījumus, saskaņā ar kuriem DNS profilus var iznīcināt vai pēc tam tie ir jāiznīcina.
- 31 Tomēr šobrīd šajā lietā piemērojamās valsts tiesību normas nereglamentē nevienu no šiem jautājumiem. Ja līdzīgas prasības būtu tieši piemērojamas arī šajā lietā un citās lietās, ko izskata administratīvās tiesas, pamatojoties uz pašlaik piemērojamo Policijas likuma 65. pantu, tad sekas būtu diezgan smagas – tiesa būtu spiesta atzīt valsts tiesisko regulējumu par nesaderīgu ar Direktīvas 2016/680 8. panta 2. punktu kopsakarā ar tās 10. pantu, un visi iegūtie bioloģiskie DNS paraugi un no tiem iegūtie DNS profili automātiski būtu atzīti par nelikumīgiem.